

Література:

1. Давиденко М. Консервативна державницька концепція В. Кучабського / М. Давиденко // Український науковий журнал «Освіта регіону». – 2013. – №3. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://social-science.com.ua/article/1028>
2. Корольов Г. О. Консервативна утопія В. Кучабського: «геополітичний трикутник», революція й Східна Європа / Г. О. Корольов // Український історичний журнал. – 2012. № 3. Стр.36-48.
3. Майданюк В. Консервативний дискурс в концепції демократії В. Кучабського / В. Майданюк: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:MK27Xqyd810J:fsn.fhum.info/pdf/112/112-26.pdf+&cd=1&hl=uk&ct=clnk&gl=ua&client=opera>
4. Потульницький В. Історія української політології (Концепції державності в українській зарубіжній історико-політичній науці) / В. Потульницький. – К.: Либідь, 1992. – 232 с.

Гринь О. О.

(наук. кер. – доц. Пивоварська К. Б.)

*студентка V курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка*

**ІДЕОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА БІЛЬШОВИКІВ
СТОСОВНО УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНСТВА
ВПРОДОВЖ 1920-Х – ПОЧАТКУ 1930-Х РОКІВ**

Ідеологічна політика більшовиків стосовно українського селянства упродовж 1920-х-початку 1930-х років була історично підготовленим, об'єктивно обумовленим явищем, яке як прямо так і опосередковано впливало на життя селянина і супроводжувалося докорінними змінами в його політичному, соціально-економічному та культурно-духовному житті. Більшовицьке керівництво всіяко сприяло виникненню на території України осередків радянської державності, порушуючи при цьому важливу умову, яка вимагає погоджувати подібні дії з точно вираженою волею всього населення даної території. Жодного референдуму, опитування населення більшовиками організовано не було. Це була продумана централістична тактика більшовицької верхівки.

Отже, процес формування та утвердження в Україні більшовицької ідеології базувався на декларативних гаслах більшовиків у соціальній сфері, що виявилось більш привабливими для мас, ніж національні ідеї українських партій. Далі у роботі ми спробуємо показати насадження штучної ідеології та спроби втілити комуністичні ідеали в життя.

Досліджуваний історичний період привертав увагу доволі широкого кола радянських, українських та закордонних науковців. Проте здебільшого дослідники віддавали перевагу науковому аналізу економічних та політичних аспектів соціально-економічних змін на селі періоду згортання НЕПу й початку суцільної колективізації сільського господарства, а також проблемі масштабних репресій щодо селянства з боку влади, натомість проблема ідеології більшовизму стосовно селянства, що і стала однією з головних причин катастрофи українського села, й досі потребує значно ширшого висвітлення.

Будь-які спроби зберігати чи поширювати матеріали, пов'язані з тогочасними подіями, жорстоко переслідувалися. Їхніх власників заарештовували, а матеріали знищувалися. У такий спосіб з українського народу, з його історії витравлювали пам'ять про ті страшні події, і робилося це систематично.

Радянські історики, жорстоко обмежені ідеологічними рамками, практично не мали змоги повністю дослідити дану проблему. У працях радянських науковців не могло йтися про насадження селянам штучної ідеології, навпаки це була чітко сформована лінія Компартії. Практично унеможлилював розробку проблеми ідеологічної політики партії на селі і надзвичайно обмежений доступ до архівних матеріалів оприлюднювалися лише окремі документи, що стосувалися роботи Компартії на благо народу, а інших у партії і бути не могло.

Слід відзначити, що в українській історіографії досі не з'явилося загальноючого дослідження з даної проблеми, де б вона розглядалася багатаспектно.

Отже, метою нашого дослідження є аналіз низки аспектів суспільно-політичного та соціально-економічного характеру, що призвели до встановлення більшовицького тоталітарного режиму, а саме від моменту захоплення більшовиками влади в Україні та її остаточного утвердження, і до остаточної реалізації плану знищення структури села.

У її основу було покладено ідею «пролетарі всіх країн єднайтеся», що виразно засвідчила мету більшовизму створення світової імперії «пролетарів» з центром у Москві. Серед іншого, був запущений механізм створення макромоделі економічного, фінансового й політичного вилучення з геополітичної гри ключової держави за допомогою швидкоплинного захоплення в ній політичної влади.

Більшовицька ідеологія, котра прикривалась демагогічними гаслами, являла собою суміш утопічних соціалістичних концепцій. Соціалісти творили більшовицьку партію, ті витворили відповідну їй ідеологію, увібрали в себе агресивний експансіонізм. При цьому ідеологія в більшовиків, зазвичай, не розходила з практикою. Насамперед це стосувалося реалізації їх завдань і прагнень стосовно захоплення влади в країні. «Нова радянська людина» мала бути відданою цілям Партії й Держави. Маніпуля-

ція масовою свідомістю населення здійснювалася відповідно до офіційної ідеології, за допомогою державних інститутів та засобів тотальної пропаганди. Адже, як вважав В. Ленін, «люди завжди були та завжди будуть дурненькими жертвами брехні та самообріхування в політиці» [2, с. 95].

Політика, яку проводили більшовики в 1920-х р., не змогла вирішити багатьох проблем, що стояли перед країною, тому більшовиками був накреслений чіткий план подальших дій, реалізація завдань і прагнень яких полягала у знищенні структури села, а саме у знищенні приватного господарства в селі та створенні тоталітарно-колективістської конструкції колгоспу

Формування «нової сільської людини» передбачало переважно насильницькі методи. Специфікою роботи більшовиків із сільським населенням було протиставлення інтересів одних прошарків іншим, залякування, цькування, навішування ярликів [4, с. 157].

О. М.Ситник було проаналізовано та підбито підсумки експропріації по-більшовицьки, основні причини геноциду українського селянства. Село залишалося ключовим чинником у наповненні державного бюджету. При форсуванні темпів індустріалізації колосальний тягар модернізації радянського типу було покладено на селянство. перспективи індустріалізації цілком пов'язані з тим, в якій спосіб і в якій кількості державі вдасться вилучити кошти у села [5].

Навіть несприйняття широким загалом українського селянства соціалістичних і комуністичних ідей з їх утопічними обіцянками тотальної зрівнялівки та справедливості, не відвернуло трагічної участі України в кривавому більшовицькому експерименті. Значна доля вини у цьому лежить на українських політичних лідерах, які, попри свою освіченість і знання, не змогли зрозуміти лицемірну сутність більшовицької пропаганди й організувати належний захист українських земель від більшовицької агресії та унеможливити активне поширення більшовицької ідеології в Україні. Більше того, вони не змогли створити дієвої альтернативи останній у вигляді власної національної чи державницької ідеології .

На наш погляд, процес формування та утвердження, в Україні більшовицької ідеології був викликаний інтервенцією, а саме політичними передумовами. Також спостерігається соціальна незахищеність простих «маленьких» (на протигагу «великим людям»), для тих, хто жив у тих незвичайних умовах, створених сталінізмом, людина підпадає під соціальний тип «homosovieticus», для якого сталінізм був природнім середовищем існування.

Отже, ми підійшли до обґрунтування того, що насадження штучної більшовицької ідеології в Україні було спробою вилучення України з геополітичного простору за допомогою захоплення в ній політичної влади. Україна була по - перше відцентрованою, чим скористалася радянська влада, і щоб не допустити тяжіння її до Заходу, надала їй, з легкої більшовицької руки, допомогу в доцентралізації, тільки радянської. Насправді ж це була спроба збільшити свої володіння й об'єднати їх під своїм началом.

Література:

1. Історія селянства Української РСР: в 2 т., Т. 2. Від Великого Жовтня до наших днів. Ред. колегія: І. І. Компанієць (відп. ред.) та інші ін. [Текст] К., «Наукова думка», 1967. 534 с.
2. КП України. Комуністична партія України в резолюціях і рішеннях з'їздів і конференцій. 1918–1956. [Текст] К., Держполітвидав УРСР. 1958. 703 с.
3. Ревегук В. Україна і більшовизм: до 75-річчя Української демократичної революції 1917-1918 років [Текст] / В. Ревегук // Молода громада. – 1992. – № 7 листоп. – 14 лист.
4. Чемоданов И. В. Была ли в СССР альтернатива насильственной коллективизации? [Текст] / И. В. Чемоданов // Вопросы истории. – 2006. – №2. – С.156–162.
5. Ситник О. М. Особливості еволюції ідеології більшовизму в контексті політико-правового розвитку російської імперії початку ХХ століття / О. М. Ситник [Електронний ресурс]. Електронна бібліотека юридичної літератури – Режим доступу: <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/20656/%D1>

Басенко Р.О.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студент У курсу історичного факультету)
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка*

**МІСЦЕ ОРДЕНУ ЄЗУЇТІВ У ГЕНЕЗИ
КАНОНІЧНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД
ТРИДЕНСЬКОЇ МОДЕЛІ КАТОЛИЦИЗМУ**

Вступ людства у нове тисячоліття позначений глибокими модернізаційними процесами у системі політико-правових, соціально-економічних, духовно-релігійних та інтелектуально-сміслових координат. Переживає такі процеси всебічного реформування і релігійна спільнота, зокрема католицизм, який намагається удосконалити свої організаційно-ідеологічні засади у відповідності до викликів сучасності. З огляду на це, академічний інтерес та практичну значущість у площині врахування досвіду релігійної модернізації становить вивчення Тридентського собору (Concilium Tridentinum) – ХІХ Вселенського зібрання католицької церкви 1545 – 1563 років, метою якого було вироблення компромісних позицій між ригористичними католиками та Реформацією щодо догматичних питань віровчення та канонічних основ оновленої моделі католицизму.

У ХVІ столітті західноєвропейська цивілізація переживала глибоку кризу католицизму, яка була обумовлена як внутрішньоцерковними проблемами організаційного та морального змісту, так і широким розвитком Реформаційного руху [2, с. 285]. Відповідь на такі виклики католицьке духовенство вбачало у реформуванні церкви на католицькій основі. Для